

K I T E E E

KITEEN KOULUKULJETUSOPAS

Esi- ja perusopetuksen oppilaiden
koulukuljetuksia koskevat periaatteet

1.8.2022 alkaen

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 21.6.2022 § 73

Sisällys

1 JOHDANTO	3
2 LAINSÄÄDÄNTÖÄ.....	3
Perusopetuslain 6 §: Oppilaan koulupaikan määräytyminen	3
Perusopetuslain 32 §: Koulumatkat	4
3 KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET	4
Koulumatkan pituuden tai keston perusteella	5
Koulumatkan vaarallisuuden perusteella.....	5
Vaikeuden tai rasittavuuden perusteella.....	6
Muu syy, harkintaan perustuva	7
4 KÄYTÄNTÖ	7
Esiopetuksessa olevien koulukuljetukset.....	7
Perusopetuksen oppilaat, jotka käyvät muuta kuin lähikoulua	7
Kahdessa eri osoitteessa asuvat oppilaat (yhteishuoltajuus).....	8
Muutto kesken lukuvuoden.....	8
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta ja kerhotoiminta	8
Terveydellisistä syistä johtuvat tilapäiset kuljetustarpeet.....	9
Petokyydit	9
Saattoavustus	9
Onnettomuudet	9
Koulukuljetuksessa matkustaminen itse maksavana	10
5 KOULUKULJETUKSEN PELISÄÄNNÖT	10
Vanhemmat.....	10
Oppilaat.....	10
Kuljettajat.....	11
Keinoja, joilla voidaan edistää koulukuljetuksen onnistumista.....	11
6 YHTEYSTIETOJA	12

1 JOHDANTO

Tässä oppaassa kuvataan ne periaatteet, joiden mukaisesti oppilaille myönnetään oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen. Oppaan tarkoituksena on parantaa esi- ja perusopetuksessa olevien oppilaiden koulukuljetusten turvallisuutta sekä antaa pelisääntöjä ja ohjeita kuljettajille, huoltajille ja oppilaille sekä kouluille ja päiväkodeille.

Kunta järjestää koulukuljetukset perusopetuslain sekä tämän oppaan ohjeiden mukaisesti. Lain soveltamisen käytännöistä ja oppaan sisällöstä päättää sivistys- ja vapaa-aikalautakunta.

Kiteen kaupunki on sitoutunut Keski-Karjalan viisaan liikkumisen suunnitelmaan, jossa on määritelty tavoitteet ja toimenpiteet kävelyn, pyöräilyn ja liikenneturvallisuuden edistämiseen. Viisaan liikkumisen kehittämiseksi asetettiin suunnitelmassa useita tavoitteita kuten arkiliikkumiseen kannustaminen ja esteettömyyden kehittäminen. Kävely- ja pyöräilymatkojen määrää pyritään lisäämään 30 % vuoteen 2030 mennessä.

Kuntaliiton blogissaan erikoisasiantuntija Leena Pöntynen on kirjoittanut:
”Pykälien lisäksi koulumatkan kulkemiseen liittyy kansanterveydellisiä näkökohtia: Hallituksen tavoitteena on sisällyttää lapsen ja nuoren päivään vähintään tunti liikuntaa. Koulumatka on erinomainen mahdollisuus tähän. Siksi on erittäin hyvä, että koulumatkaan kuuluu kohtuullinen itse kuljettu osuus. Itse kulkiessaan lapsi oppii liikkumaan turvallisesti ympäristössään, arkiliikunta tulee luonnolliseksi osaksi koulupäivää, ja se, jos mikä edistää myös jaksamista koulupäivän ajan ja sen jälkeen.”

<https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2017/koulumatka-tarkea-osa-lapsen-ja-nuoren-paivaa>

2 LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Perusopetuslain 6 §: Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu varhaiskasvatuspaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa.

Perusopetuslain 32 §: Koulumatkat

Jos perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettua varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotukseen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

3 KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Perusopetuslain 32 §:ssä säädetään oppilaan oikeudesta saada tukea koulumatkoihinsa. Pykälä koskee esiopetusta, perusopetusta sekä lisäopetusta. Laissa opetuksen järjestäjälle ei ole säädetty velvollisuutta kuljetuksen järjestämiseen, vaan sille on annettu oikeus valita, järjestääkö se maksuttoman kuljetuksen vai maksaako se kuljettamista tai saattamista varten avustuksen. Kunta voi kaikissa tapauksissa korvata kuljetuksen avustuksella, jonka on lain mukaan oltava riittävä. Laissa ei myöskään ole todettu, että maksuton kuljetus olisi ensisijainen vaihtoehto avustukseen nähden. Näin ollen lainkohdassa ei ole säädetty myöskään oikeutta tiettyyn kuljetusmuotoon.

Kuljetuksen järjestäminen ei ole välttämätön koko koulumatkalle. Koulumatka voi muodostua osittain oppilaan itsensä kulkemasta osuudesta (3 tai 5 km). Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan myös eri kuljetusmuotoja. Kuljetusmuodot ja kuljetettavan matkan pituus voivat muuttua, mikäli esimerkiksi tien vaarallisuuden ohjeavot muuttuvat tai muut maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytyksiin vaikuttavat olosuhteet muuttuvat. Esiopetuksen ja perusopetuksen kuljetukset järjestetään ensisijaisesti julkisia kulkuneuvoja käyttäen.

Kunnan järjestämissä koulukuljetuksissa ei ole käytössä bussilippuja tai -korttia. Mikäli koulukuljetuksissa hyödynnetään julkisen liikenteen vuorolinjoja, kunta hankkii maksuttomaan koulukuljetukseen oikeutetuille oppilaille bussikortit. Kunta kustantaa lukuvuoden aikana korkeintaan yhden uuden kortin per oppilas hajonneen tai hävinneen bussikortin tilalle.

Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen perustuu seuraaviin edellytyksiin:

Koulumatkan pituuden tai keston perusteella

Kunta järjestää oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen, jos:

- esiopetusta saavan lapsen koulumatka kunnan osoittamaan esiopetuspaikkaan on pitempi kuin kolme kilometriä (3 km).
- perusopetuksen 1.-2. vuosiluokkien oppilaan koulumatka kunnan osoittamaan lähikouluun on pitempi kuin kolme kilometriä (3 km).
- perusopetuksen 3.-9. vuosiluokkien oppilaan koulumatka kunnan osoittamaan lähikouluun on pitempi kuin viisi kilometriä (5 km).

Perusopetuksen oppilaan koulukuljetusta koulumatkan pituuden perusteella ei tarvitse erikseen hakea. Sivistyskeskus tarkistaa koulumatkan pituuden internetin karttapalvelusta. Epäselvissä tilanteissa koulumatkan mittaus voidaan tilata Destialta. Koulumatka mitataan käyttäen lyhintä ympärivuotisessa käytössä olevaa kevyen liikenteen väylää tai katua/maantietä. Reitti mitataan oppilaan kodin portilta koulukiinteistön sisääntulokohtaan. Mikäli koulukiinteistöllä on useita sisääntulokohtia, mittaus tehdään lähimpänä oppilaan kotia olevaan sisääntulokohtaan.

Oppilaan päivittäinen koulumatka saa odotuksineen kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Ikä vuosina	Oppilaan kilometriä kohti tarvitsema keskimääräinen kävelyaika minuutteina
5	16
6	15
7	14
8	13
9	12,5
10	12
11	11,8
12	11,6
13	11,4
14	11,2
15	11
16	10,8

Koulumatkan vaarallisuuden perusteella

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on todettu liian vaaralliseksi, kunta järjestää kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaa huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta saattoavustuksen muodossa. Koulukuljetusta ja saattoavustusta matkan vaarallisuuden perusteella haetaan Wilman sähköisellä lomakkeella (Hakemus koulukuljetukseen).

Koulumatkan turvallisuuden arviointiperusteina käytetään yleisten teiden osalta KOULU-LIITU-ohjelmalla tuotettuja teiden vaarallisuusindeksilukuja. Menetelmä on kehitetty Liikenne- ja viestintäministeriön, tiehallinnon, kuntien ja konsultin yhteistyönä ja se on yleisesti käytössä. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä

olosuhteita, mutta suurimman painoarvon arvioinnissa saavat teiden liikennemäärät ja nopeusrajoitukset. Esimerkiksi valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee tiestä vaarallista. Tarvittaessa voidaan käyttää myös muiden viranomaisten lausuntoja kuten poliisi, kunnan tekninen toimi tai Traficom.

Jos kunta ei ole myöntänyt kuljetusta ja huoltaja kokee koulumatkan olevan lapselle vaarallinen, tulee kuljetusta hakea kirjallisesti. Huoltajan velvollisuutena on toimittaa tästä asiantuntijan lausunto Kiteen kaupungin sivistyskansliaan. Arviointeja ja suosituksia käytetään asiantuntija-apuna päätöstä tehtäessä, ne eivät kuitenkaan velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen.

Koulumatkan turvallisuus tarkistetaan vuosittain. Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen lakkaa, mikäli sen myöntämiselle ei enää ole perusopetuslaissa tarkoitettuja edellytyksiä.

Koulukuljetusmuoto ja kuljetettava matka voivat muuttua, mikäli maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytyksiin vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu muutoksia. Tällaisia muutoksia voivat olla esimerkiksi suojateiden rakentaminen, kevyen liikenteen väylien rakentaminen, joukkoliikenteeseen vaikuttavat muutokset tai muut koulutien turvallisuuteen liittyvät toimenpiteet, jotka vaikuttavat KOULULIITU-ohjelmassa käytettäviin raja-arvoihin.

7.-9. vuosiluokkien oppilaille ei pääsääntöisesti järjestetä koulumatkakuljetusta koulumatkan vaarallisuuden perusteella.

Vaikeuden tai rasittavuuden perusteella

Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija tapauksesta riippuen. Lausunnosta on selkeästi ilmentävä, millaista kuljetusta oppilaan terveydentila edellyttää ja perustelut, miksi koulukuljetusta edellytetään. Suositus kuljetuksen järjestämiseksi ei ole riittävä peruste sen myöntämiselle. Lausunnosta on lisäksi käytävä ilmi, tarvitseeko oppilas kuljetuksen koko koulumatkalle vai osalle koulumatkaa ja kuinka pitkäksi aikaa kuljetus on järjestettävä.

Lääkärin tai koulupsykologin lausuntoihin pohjautuva koulukuljetusoikeus on pääsääntöisesti voimassa lukuvuoden kerrallaan, ellei kyse ole luonteeltaan pysyvästä edellytyksestä. Lukuvuodeksi kerrallaan myönnetty kuljetusoikeus on hakemuksella uusittava joka lukuvuosi tai toimitettava uusi lausunto.

Kunta ei järjestä eikä korvaa oppilaiden lääkärikäynti- tai terapiakuljetuksia.

Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen lakkaa, mikäli sille ei enää ole olemassa perusopetuslain tarkoittamia edellytyksiä. Koulukuljetusmuoto tai kuljetettavan matkan osuus voivat muuttua, mikäli maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytyksiin vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu muutoksia.

Koulukuljetusta ja saattoavustusta matkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella haetaan Wilman sähköisellä lomakkeella (Hakemus koulukuljetukseen).

Muu syy, harkintaan perustuva

Jos edellä mainitut edellytykset eivät täyty ja huoltajat hakevat lapselle harkinnanvaraista koulumatkaetuutta jonkin muun syyn perusteella, tulee heidän hakea sitä kirjallisesti syyt perustellen. Esim. huoltajan työeste, opiskelu, kotihoidossa olevien muiden lasten hoitaminen tai hoitaja ei pysty saattamaan lasta, eivät ole lähtökohtaisesti riittäviä tosiasiallisia perusteita koulumatkaetuuden myöntämiselle.

Harkintaan perustuvasta kuljetusoikeudesta koulumatkan vaarallisuuden, vaikeuden, raskautavuuden tai muun syyn perusteella päättää esiopetuksen osalta varhaiskasvatuksen palvelusuunnittelija ja perusopetuksen osalta sivistysjohtaja.

Harkinnanvaraista koulukuljetusta ja saattoavustusta muun syyn perusteella haetaan Wilman sähköisellä lomakkeella (Hakemus koulukuljetukseen).

4 KÄYTÄNTÖ

Esiopetuksessa olevien koulukuljetukset

Esiopetuksessa olevan lapsen oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen määräytyy perusopetuslain 32 §:n mukaisesti. Kuljetukset järjestetään samojen periaatteiden mukaisesti kuin koulukuljetukset 1.-2. luokan oppilailla. Lisäksi on huomioitava, että kuljetus koskee ainoastaan maksutonta esiopetusta, päivähoitomatkat eivät kuulu kuljetusten tai matkaetuuden piiriin.

Jos huoltajat ovat valinneet lapselleen muun kuin esiopetuksen oppilaaksiottoalueen mukaisen tai kunnan osoittaman esiopetuspaikan, lapselle ei muodostu oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen. Niille esiopetusta saaville lapsille, joille kunta on osoittanut esiopetuspaikan vieraan oppilaaksiottoalueen päiväkodista tai koulussa järjestettävästä esiopetuksesta, järjestetään maksuton koulukuljetus, mikäli edellä mainitut myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Kuljetus järjestetään vain, jos se on säännöllistä ja samasta kotiosoitteesta tai esim. perhepäivähoitopaikasta. Lapselle ei muodostu kuljetusetuutta esim. isovanhempien luota esiopetukseen.

Esiopetuksen oppilaan koulukuljetusta kaikissa tapauksissa, myös koulumatkan pituuden perusteella, haetaan varhaiskasvatuksen eDaisyssä: <https://kitee.daisynet.fi/eDaisy>

Perusopetuksen oppilaat, jotka käyvät muuta kuin lähikoulua

Perusopetuksen oppilaat käyvät pääsääntöisesti omaa lähikoulua. Jos oppilaalle osoitetaan muu kuin lähikoulu, kunta vastaa koulukuljetusten järjestämisestä ja kustannuksista, mikäli maksuttoman koulukuljetuksen edellytykset täyttyvät.

Jos oppilas hakeutuu muuhun kuin hänelle osoitettuun lähikouluun, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kahdessa eri osoitteessa asuvat oppilaat (yhteishuoltajuus)

Kuljetusetuus muodostuu vain lapsen ensisijaisen kodin ja lähimmän esiopetuspaikan tai lähikoulun väliselle matkalle.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 2.10.2013 § 88

Oppilas, jonka huoltajilla on yhteishuoltajuus, voi saada hakemuksesta koulukuljetuksen muuhunkin kuin oppilaan väestörekisterissä mainittuun osoitteeseen, seuraavin ehdoin:

- oppilaan koulumatka tai tien vaarallisuus tai muu peruste edellyttää koulukuljetusta
- kuljetus ei aiheuta lisäkustannuksia kuljetuksen järjestäjälle; näin ollen oppilaan tulee mahtua olemassa oleviin koulukuljetuksiin eikä kuljetus aiheuta reittimuutoksia
- oppilaalta voidaan myös edellyttää koulukuljetusperiaatteissa mainittua pitempi kävely matka kotoa koulukuljetuspysäkillä.

Oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen tilapäisosoitteesta, mikäli tilapäisosoitteeseen muuttaminen johtuu perheestä riippumattomasta yllättävästä syystä ja maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Tällaisia syitä ovat esimerkiksi vesivahingot tai tulipalot, jotka eivät ole johtuneet laiminlyönnistä. Riittävä syy ei ole esimerkiksi se, että omakotitalo ei valmistu aikataulussaan.

Koulukuljetusta yhteishuoltajuuden perusteella muusta kuin väestörekisteriin merkitystä osoitteesta haetaan Wilman sähköisellä lomakkeella (Hakemus koulukuljetukseen).

Muutto kesken lukuvuoden

Mikäli oppilas muuttaa kesken lukuvuoden pois paikkakunnalta tai toiselle oppilaaksiottoalueelle ja haluaa käydä lukuvuoden loppuun vanhassa koulussaan, kunta ei järjestä koulukuljetusta eikä korvaa koulumatkasta koituvia kustannuksia.

Ulkokuntalaisen oppilaan koulumatkaetuudesta päättää oppilaan oma asuinkunta.

Koulukuljetusta muuton perusteella haetaan Wilman sähköisellä lomakkeella (Hakemus koulukuljetukseen).

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta ja kerhotoiminta

Vapaaehtoiseen koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen perusteella ei järjestetä maksutonta koulukuljetusta. Perhepäivähoidon tai kolmannen sektorin toimijan järjestämään kerho-, aamu- tai iltapäivätoimintaan osallistuville oppilaille ei järjestetä eikä korvata kodin, hoitopaikan ja koulun välisiä hoitopaikkakuljetuksia. Kuljetusta ei myöskään järjestetä tilapäisiin hoitopaikkoihin. Olemassa olevia koulukyytejä voi hyödyntää, mikäli kyytiin mahtuu, mutta reittejä ja aikatauluja ei muuteta.

Terveydellisistä syistä johtuvat tilapäiset kuljetustarpeet

Oppilaalle voidaan järjestää tilapäisesti maksuton koulukuljetus esimerkiksi sairauden tai tapaturman vuoksi. Kuljetus myönnetään lääkärintodistuksen perusteella, jossa on ilmettävä suositeltu kuljetustarpeen kesto. Lääkärilausunto tulee toimittaa sivistyskeskukseen, jonka jälkeen kuljetus pyritään järjestämään mahdollisimman pikaisesti.

Koulukuljetusta terveydellisten syiden perusteella haetaan Wilman sähköisellä lomakkeella (Hakemus koulukuljetukseen).

Petokyydit

Pelkkä petojen esiintyminen ei ole kuljetuksen myöntämisperuste, vaan petojen käyttäytymiseen tulee liittyä häiriökäyttäytymistä tai jatkuvaa liikkumista asuntojen tai koulumatkojen välittömässä läheisyydessä.

Sivistyskeskus pyytää paikalliselta riistanhoitoyhdistykseltä lausunnon petoeläinvaaran perusteella haettavaan koulukuljetuksiin. Koulukuljetus petoeläinvaaran perusteella myönnetään aina määrääjäksi.

Koulukuljetusta petoeläinvaaran perusteella haetaan Wilman sähköisellä lomakkeella (Hakemus koulukuljetukseen).

Saattoavustus

Huoltajille maksetaan esi- tai perusopetuksen oppilaan kuljettamisesta korvausta pääasiassa tilanteissa, jossa oppilaan sijoittaminen olemassa oleviin reitteihin olisi hankalaa oppilaan asuinpaikan, aikataulujen, kuljetustarpeen satunnaisuuden tai oppilaan sairaudesta/vammasta johtuvan erityisen syyn vuoksi. Jos oppilaan kuljettaminen voidaan kunnan toimesta järjestää ilman ongelmia, ei huoltajalle makseta korvausta oppilaan kuljettamisesta, vaikka hän koulukuljetuksen hoitaisikin.

Saattoavustus voi olla enintään voimassa olevan verohallinnon mukainen kilometrikorvaus, mikäli alueella ei ole julkista liikennettä: https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/auto/kilometrikorvaus_ja_paivaraha/

Saattoavustusta haetaan Wilman sähköisellä lomakkeella (Hakemus koulukuljetukseen).

Onnettomuudet

Kiteen kaupunki on vakuuttanut kaikki esioppilaat ja perusopetuksen oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä koulun vuosisuunnitelman mukaisia opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja se ei korvaa.

Mikäli sattuu liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu myös henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, tiedottaa koulu oppilaiden huoltajille tapahtuneesta.

Koulukuljetuksessa matkustaminen itse maksavana

Koulukuljetuksia voivat hyödyntää myös kyytinsä itse maksavat oppilaat sillä edellytyksellä, että kyytiin mahtuu. Koulukuljetuksiin pyritään varaamaan tilaa myös itse maksaville asiakkaille. Koulukuljetusreittien tilanteet kuitenkin elävät jatkuvasti, eikä vapaita paikkoja kaikille itse maksaville voida aina taata. Koulukuljetusreittejä tai -aikatauluja ei muuteta itse maksavien asiakkaiden tarpeista.

Kulkeminen itse maksavana sovitaan suoraan reitin liikennöitsijän kanssa ja maksu suoritetaan liikennöitsijälle. Maksukäytännöt hieman vaihtelevat liikennöitsijöittäin. Kiteen kaupunki ei peri kuljetuksista maksua kyytiläisiltä tai heidän huoltajiltaan.

5 KOULUKULJETUKSEN PELISÄÄNNÖT

Kuljetusten joustavuuden ja turvallisuuden vuoksi on eri yhteistyötahojen oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä. Koulun ja päiväkodin järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana.

Vanhemmat

- Lapselle selvitetään kuljetusaikataulut ja lapsen kanssa harjoitellaan turvallista kulkemista kuljetuspaikalle.
- Lapsen kanssa keskustellaan turvallisesta, ystävällisestä ja toiset huomioivasta käytäytymisestä koulukuljetusten aikana. Koulukuljetuksen pelisääntöjä on hyvä kerrata kotona aika ajoin lukuvuoden aikana.
- Lapselta kysellään säännöllisesti koulumatkan kuulumisia ja lapsen esiin tuomaa palautetta viedään tarvittaessa eteenpäin koululle.
- Kuljettajalle kerrotaan tarvittaessa lapsen sairauksista ja mahdollisista lääkityksistä (esim. diabetes, epilepsia) tai muista lapsen tuen tarpeista, joista kuljettajan on hyvä tietää. Kuljettaja on vaitiolovelvollinen lapsen terveydentilaan liittyvistä asioista.
- Huolehditaan, että lapsi on ajoissa odottamassa koulukuljetusta sovitussa paikassa.
- Huolehditaan, että lapsi käyttää pimeällä heijastinta.
- Ilmoitetaan kuljettajalle, jos lapsi ei sairastumisen tai muun syyn vuoksi tarvitse kuljetusta.
- Otetaan yhteyttä opettajaan, rehtoriin tai koulun koulukuljetusvastaavaan, jos lapsi kertoo koulumatkan aikana tapahtuvasta kiusaamisesta.

Oppilaat

- Oppilaat ovat aikataulun mukaan odottamassa sovitussa, turvallisessa paikassa.
- Autoa odotetaan tien reunassa tai pysäkillä.
- Autoon ei mennä eikä siitä poistuta liikenteen puolelta.
- Autoon mennään rauhallisesti ja vältetään ryntäilyä.
- Oppilaat menevät sovituille paikoilleen.

- Reppuja ei jätetä turvavyötä käytettäessä selkään, vaan ne pidetään joko jaloissa, sylissä tai tavaratilassa.
- Linja-autossa tai taksissa käyttäydytään rauhallisesti ja ystävällisesti - näin kaikki viihtyvät ja tuntevat olonsa turvallisiksi.
- Autosta poistutaan rauhallisesti. Ennen poistumista on tarkistettava, että kaikki omat tavarat ovat mukana.
- Autosta poistuttaessa jäädään ennen tien ylitystä odottamaan, että auto on poistunut. Tietä ei saa koskaan lähteä ylittämään auton edestä tai takaa.
- Pimeään aikaan oppilas käyttää heijastinta.
- Oppilas ilmoittaa, jos hän voi pahoin esimerkiksi kuumuuden, ahtauden, heikon ilmaston tai matkan rasittavuuden takia.

Kuljettajat

- Oppilaat otetaan kyytiin ja jätetään turvallisessa paikassa.
- Koulukuljetuksen aikana kielletyn ja sallitun rajat tehdään oppilaille selväksi, pelisäännöt kerrotaan oppilaille ja ongelmat ratkaistaan keskustellen.
- Kaikki kuljettajat sitoutuvat noudattamaan samoja menettelytapoja ja edellyttävät samalla tavalla häiriötöntä käyttäytymistä.
- Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat edellyttävät erityistä huomiointia. Tarvittaessa kuljettajan tehtävänä on huolehtia erityistä huolenpitoa vaativat oppilaat vastaanotavalle henkilölle saakka.
- Turvavyöt ovat helposti saatavilla ja tarvittaessa niiden käytössä opastetaan. Kuljettaja valvoo, että turvavyöt kiinnitetään ja pidetään kiinni. Myös kuljettaja käyttää itse turvavyötä, kuten laki velvoittaa.
- Jos autossa on turvatyyny matkustajan paikalla, isoin oppilas sijoitetaan sille paikalle ja istuin vedetään mahdollisimman kauas.
- Henkilöautolla kuljetettaessa kuljettajan vastuulla on, että autossa on tarvittavat lain edellyttämät turvalaitteet kuten istuinkorokkeet. Lapsen mukana matkustava huoltaja on vastuussa siitä, että alle 15-vuotiasta lasta kuljetetaan tieliikennelain 94 §:ssä säädetyllä tavalla asianmukaista turvalaitetta käyttäen. Ellei huoltaja ole lapsen mukana, ajoneuvon kuljettajan on, M3-luokan linja-auton (kokonaismassaltaan yli 5000 kg ja kuljettajan lisäksi tilaa yli 8 matkustajalle) kuljettajaa lukuun ottamatta, huolehdittava siitä, että alle 15-vuotias lapsi matkustaa tieliikennelain 94 §:ssä säädetyllä tavalla turvalaitetta käyttäen.
- Kuljettaja noudattaa nopeusrajoituksia ja muita liikennesääntöjä.
- Aina kun mahdollista, oppilas jätetään sekä koulun että kodin luona niin, että hän ei joudu ylittämään katua.

Keinoja, joilla voidaan edistää koulukuljetuksen onnistumista

- Sovitaan kuljetusyriyksen ja kuljettajien kesken yhteisistä menettelytavoista koulukuljetuksissa (esimerkiksi poikkeuksellisissa tilanteissa toimiminen).
- Yritykset ja kuljettajat toimivat yhteistyössä koulun ja kotien kanssa. Koulukuljetuksen onnistuminen edellyttää liikennöitsijän, opettajien ja vanhempien yhteistyötä. Vanhemmille tulee antaa riittävästi tietoa siitä, miten kotona voidaan tukea matkan onnistumista ja miten vanhempi ilmoittaa, jos lapsi ei osallistu kuljetukseen.
- Kuljettajat tai yrityksen edustajat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan vanhempainiltoihin ja aihetta koskeviin koulutuksiin.

- Mahdolliset ongelmat oppilaiden kanssa ratkaistaan hyvällä tietojen vaihdolla ja rauhallisella keskustelulla.

6 YHTEYSTIETOJA

Sivistysjohtaja	040 105 1137
Varhaiskasvatuksen päällikkö	040 105 0887
Sivistyskeskus, kuljetukset	040 105 1149
Varhaiskasvatus, kuljetukset	040 105 0215
Arppen koulu, Koulutie 3 D, Kitee	
• rehtori	040 105 1104
• apulaisrehtori	040 105 1146
• koulusihteeri	040 105 2103
Arppen koulu, Hutsin talo, Hutsintie 4, Kitee	
• apulaisrehtori	040 105 1146
• koulusihteeri	040 105 2103
Kesälahden koulu, Pyhäjärventie 6, Kesälahti	
• koulunjohtaja	040 105 2106
• koulusihteeri	040 105 2104
Puhoksen koulu, Kartanontie 5, Puhos	
• koulunjohtaja	050 448 5170
• koulusihteeri	040 105 2104
Hutsin esiopetus, Hutsintie 4, Kitee	
• päiväkodin johtaja	040 105 0860
• esiopetus, Menninkäiset	040 105 0248
• esiopetus, Peikkoset	040 105 1188
Kesälahden esiopetus, Pyhäjärventie 3, Kesälahti	
• päiväkodin johtaja	040 105 1182
• esiopetus	040 105 0259
Puhoksen esiopetus, Kartanontie 5 Puhos	
• päiväkodin johtaja	040 105 1182
• esiopetus	040 105 0238